
BIOGRAFII SUBIECTIVE

Nicolae și Elena,
Valentin, Zoia și Nicu Ceaușescu
Ion Iliescu
Ion Gheorghe Maurer
Constantin Dăscălescu
Emil Bodnăraș
Manea Mănescu

COL (R) CRISTEA ADRIAN EUGEN

IBDIS | We know
BOOKS

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CRISTEA, ADRIAN EUGEN

Biografii subiective : Nicolae și Elena Valentin, Zoia și Nicu
Ceașescu, Ion Iliescu, Ion Gheorghe Maurer, Constantin
Dăscălescu, Emil Bodnăraș, Manea Mănescu / col. (r) Cristea
Adrian Eugen. - București : Evenimentul și Capital, 2024
ISBN 978-606-94060-9-0

94
929

CUPRINS

Cuvânt înainte	7
Capitolul 1 – Familia Ceașescu	10
Nicolae Ceașescu	12
- Starea de sănătate	30
- Banii lui Nicolae Ceașescu	35
- Relațiile lui Nicolae Ceașescu	38
- Reformator	44
- Relațiile avute cu copiii și rudele apropiate	48
- Reședințe	52
- Locuitorii cartierelor	59
- Comunismul sub dictatură	61
Elena Ceașescu	75
Nicu Ceașescu	101
Valentin Ceașescu	150
Zoia Ceașescu	151
Capitolul 2	
Politicieni acceptați de soții Ceașescu	155
- Emil Bobu	157
- Manea Mănescu	163
Capitolul 3	
Politicieni acceptați din diferite motive de conducerea PCR despre care existau rezerve sub aspectul încrederii	170

IRDIS	We know books	
- Emil Bodnăras		171
- Ion Gheorghe Maurer		194
- Constantin Dăscălescu		218
- Ștefan Andrei		222
- Gogu Rădulescu		227
- Ion Ursu		235
- Barbu Petrescu		240
Capitolul 4		
Personalități politice comuniste care nu-l mai acceptau pe Nicolae Ceaușescu		244
- Ion Iliescu		246
- Alexandru Iliescu		248
- Sergiu Celac		261
- Leon Tismăneanu		266
- Vladimir Tismăneanu		268
Capitolul 5		
Gașca		271
-Ion Voicu		274
-Mădălin Ștefan Voicu		276
-Jean Maurer		282
-Paul Niculescu Mizil		287
-Serghei Mizil		289
La sfârșit de carte		294
Despre autorul cărții, CRISTEA ADRIAN EUGEN		296
Abrevieri și acronime		298
Bibliografie		299

Cuvânt Înainte

Am avut în vedere ca, referitor la toate personajele ce apar în carte, să rezulte împrejurările în care s-au atașat de PCR, cine i-a susținut ca să ajungă în conducerea partidului, dar și dorințele lor nespuse despre scopurile pe care le-au urmărit. Întrucât niciunii dintre marii șefi politici și subordonatii lor nu și-au notat nimic despre gândurile și viața lor, presupunerile sunt prezente după cunoașterea unor informații provenite din diferite surse. Aproape toți s-au găsit în preocupările securității, cu scopul de a li se asigura o protecție personală atât lor, cât și familiilor ce le aveau, conform unor hotărâri de partid și a legii existente.

După 1989 s-au ferit să acorde interviuri și nici n-au scris. Puținele explicații sunt ne semnificative. Au existat rețineri în a spune de relațiile pe care le-au avut.

Cei din rândul foștilor membri care au deținut funcții importante în fostul CC al PCR nu au dorit să treacă de limitele pe care fiecare și le-a stabilit cu multă grijă și mai ales au vrut să fie precauți.

Am căutat cu mult interes să aflu cauzele care i-au determinat pe cei doi foști conducători ai PCR, Gheorghe Gheorghiu Dej și Nicolae Ceaușescu, ca la scurt timp după producerea revoluției din Ungaria în 1956 să acționeze pentru a se îndepărta de dirijările politice, militare și economice ale URSS. Nu a rezultat nimic despre posibilele influențe venite din statele occidentale. Reacțiile lor (care uneori mai izbucneau) accentuau pozițiile de respingere a diri-

Familia Ceaușescu

A fost compusă din Elena și Nicolae Ceaușescu și din copiii lor: Valentin, Zoia și Nicu. S-a găsit în această formulă stabilită încă din anul 1948 de conducerea PMR, dar și printr-o hotărâre de guvern pe timpul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. Scopul era de a exista o bază legală prin care să li se asigure tot ce aveau nevoie în desfășurarea unei vieți îmbelșugate în care se regăseau locuințele spațioase, alimentația, îmbrăcămintea, mijloacele de transport și tot ce aveau nevoie. Cheltuielile erau suportate de stat. Comenzile erau rezolvate în timpul cel mai scurt și orice verificare financiară era interzisă.

Statutul acestei familii a început să fie aplicat din momentul în care Nicolae Ceaușescu a fost ales Secretar General al PCR în 1945. Rolul principal în evoluția membrilor familiei l-a avut Elena Ceaușescu. Nu i-a scăpat din atenție nici restul familiei lărgite, care cuprindea cumnați, cumnate și nepoți. Dorea să știe tot și era informată de șefa personalului de serviciu din reședința prezidențială, care-și formase, fără să vrea, un grup mare de colaboratori ce se informau despre restul personalului. Știa tot ce se întâmpla și, în final, ajungeau zilnic la Elena Ceaușescu, între orele 14:00 și 15:30, când soțul ei se odihnea.

Cunoscând atâtea aspecte, stăpâna casei dădea îndrumări. Le gândea atât de bine, încât permanent a reușit să producă nemulțumiri în întreaga familie. Era

convinsă că prin intervențiile ei reușea să-i ferească pe toți de greșeli comportamentale care, desigur, ar fi fost sesizate de populație și discutate potrivit lui Nicolae Ceaușescu. Încurcăturile s-au ținut lanț. Cei din familie se fereau să-i spună câte ceva și, astfel, s-o domolească. Informații despre ceea ce se întâmpla, găsiți în paginile ce urmează.

Apar separat, prin fapte și atitudini, cei cinci membri ai familiei. Elena, mama, împreună cu Nicu, fiul, sunt personaje care atrag atenția. Retinem că prin modul auster al întregii lor vieți n-au adus prejudicii materiale țării.

Când acești oameni sunt analizați cu atenție, se ajunge la concluzia că este mai bine să-ți trăiești viața cum vrei, în bucurii și necazuri, decât să stai zeci de ani încorsetat în programe stabilite și dirijări protocolare pentru ca, în final, să mai fii și împușcat.

Se va putea reține și evoluția unor oameni proveniți din mediul sătesc în condiții de sărăcie și care au ajuns în vârful societății.

Direcția de Securitate și Gardă pentru protecția Președinției României a fost oprită prin lege să acționeze informativ în reședințele și locurile de muncă ale președintelui. S-au găsit alte posibilități de cunoaștere. Unele s-au bazat pe interpretări. De multe ori s-a acționat ca urmare a indicațiilor directe primite de la Elena Ceaușescu. Iar ofițerii s-au ferit permanent ca materialul informativ obținut să fie scris. Totul a fost numai verbal.

Ce a rezultat? Citiți acest capitol, dar și această carte.

Cu zece luni înainte de terminarea primului război mondial, la 11 noiembrie 1918, s-a născut Nicolae, unul din cei zece copii ai lui Andruța și al nevastei sale, Alexandrina, care locuiau în satul Scornicești, situat la jumătatea distanței dintre Slatina și Pitești. Tatăl lui era plecat la război ca să-și apere țara, iar nevasta, de când se măritase, timp de aproape 20 ani, era mai mereu gravidă. Le-a dat Dumnezeu mulți copii și erau mulțumiți că-i aveau. În rest, trăiau într-o sărăcie caracteristică mai tuturor familiilor din mediul sătesc în acea perioadă. La întoarcerea din război, Andruța, tânăr fiind, s-a apucat să-și facă o casă din pământ și lemne aduse din pădurea aflată în apropiere. Familia era mulțumită că aveau două cămăruțe și un antreu, cu pământ pe jos și o curte unde să se joace copiii. Andruța muncea cele câteva hectare de pământ pe care le moștenise și de unde obținea mălaiul și făina necesare pentru întreținerea vieții, iar ea, nevasta, se ocupa de creșterea copiilor.

Când fata cea mai mare, Niculina, a ajuns să aibă vârsta de 16 ani, prin 1930, pleacă la București să-și facă o meserie și, astfel, să mai scape de sărăcie. Aici a cunoscut un cizmar care cârpea încălțăminte sărăcimii din cartier. După doi ani și ceva, l-a adus lângă ea pe fratele ei mai mic, Nicolae, care avea pe atunci 13-14 ani. Ca să facă și el ceva, l-a pus să-l ajute pe partenerul ei de viață și viitor soț. Ședeau toți trei cu chirie într-o cămăruță. Nu știm dacă acest mic atelier era chiar singura cameră, în care și locuiau. Anii se scurgeau și Nicolae absolvise doar 4 clase primare.

În 1935-1936, când avea 16-17 ani, Nicolae a intrat

sub influența unor propagandiști ai PCR, partid care fusese înființat în 1921. Atunci a aflat că acest partid nu mai avea, prin lege, dreptul de a mai funcționa și, ca urmare, membrii săi desfășurau activități ilegale. Atragerea lui în activitatea comunistă a fost o reușită, căci totul se baza pe sărăcia întregii sale vieți.

Pentru a avea o imagine despre o asemenea activitate ilegală, este necesar să ținem seama de perioada acelor ani cu puțin timp înainte de declanșarea celui de-al doilea război mondial, de sărăcia în care trăia majoritatea populației și de lipsa de pregătire școlară și politică a acesteia, dar și de intensitatea propagandei sovietice în România.

Urmărindu-i pe propagandiștii comuniști, ofiterii din SSI au dat și peste Nicolae Ceaușescu, proaspăt apărut. Ce au putut să stabilească în ce privește activitatea ilegală? Distribuia și lipea mici manifeste și afișe pe care erau scrise cinci-șase cuvinte: „Trăiască PCR“ și „Trăiască prietenia cu URSS“. Acest mod de difuzare a făcut ca, timp de ani de zile, Nicolae Ceaușescu să fie reținut, cercetat și condamnat în multe rânduri. I-a cunoscut astfel, în închisorile prin care a trecut, pe toți comuniștii existenți în acei ani. În pauzele dintre condamnări și rețineri se mai ducea și el pe la baluri unde, în 1937, o cunoaște pe Elena Petrescu care, zece ani mai târziu, îi va deveni soție.

Nicolae Ceaușescu nu și-a notat nimic din evenimentele care i-au caracterizat viața. Din această cauză, tot ce s-a petrecut până în anul 1944 se încadrează în relativități scrise de ziaristii și cercetătorii aflați în propaganda acelor timpuri. Lui Nicolae Ceaușescu i-au convenit astfel de prezentări care, evident, mai ieșeau din realitățile pe care le trăise.

Până la 23 august 1944 nu s-a calificat în vreo meserie. Dacă ar fi spus că a fost ucenic sau că a lu-

crat cizmărie la cumnatul său o perioadă de mai mulți ani, căci în timpul dintre detenții nu-l primea nimeni să-l încadreze, avea numai de câștigat. Și cizmăria este o meserie și nu o face orice nepriceput.

În acei ani, cizmarii particulari care lucrau la domiciliul lor aveau mult de lucru, căci sute de mii de tineri veneau în București din mediul rural, împinși de sărăcie, pentru a-și găsi un loc de muncă. Aceștia își reparau încălțăminte, căci una nouă era greu de cumpărat.

Nicolae Ceaușescu n-a vorbit nici despre relațiile sale de rudenie, el locuind timp de ani de zile în casa surorii și a cumnatului său, care i-au asigurat mâncare și cazare.

Mai târziu, după 1965, le-a asigurat o viață liniștită într-o casă aflată în curtea reședinței pe care o avea din Bulevardul Primăverii. Pe atunci, sora sa se apropia de 60 de ani. Menționăm acest aspect ce se încadra în trăsăturile de caracter ale lui Nicolae Ceaușescu, care a avut grijă de frații și părinții lui și ai soției, asigurându-le acestora un viitor profesional, dar și poziții sociale care i-au avantajat. La rândul lor, toate aceste rude au căutat ca prin comportamentul pe care l-au avut în societate să nu-i aducă prejudicii de niciun fel.

Imediat după 23 august 1944, când regimul politic antonescian este înlăturat prin forță, lui Nicolae Ceaușescu i se recunoaște statutul de comunist ilegalist, trecut prin închisori pentru concepțiile lui politice. Ajunsese la 26 ani. Cei care aveau statut mai vechi de comunist, cum erau Gheorghe Gheorghiu-Dej, Gheorghe Apostol și Chivu Stoica, și-au dat seama că era prea tânăr și lipsit de experiență pentru a-l numi în funcții importante.

Se știe că, încă din 1944, în conducerea PCR

pe posturi de decizie deosebite se aflau trimiși ai PCUS și ai serviciilor informative sovietice, cei care fugiseră în URSS cu scopuri precise de aplicare a intereselor sovietice în domeniile politic și economic, dar și de sovietizare a societății românești. Asemenea personaje au fost multe. Între ele, Ana Pauker, Emil Bodnăraș, Constantin Bârlădeanu, Valter Roman și alții. Lipsa documentelor care să confirme că au fost trimiși în România cu sarcini precise în favoarea URSS prin securitatea sovietică, face ca totul să se rezume la declarații, recunoașteri parțiale și interpretări. Informațiile adevărate se găsesc cu siguranță în arhivele serviciilor secrete rusești și mai ales al celui extern. Vor trece multe generații prin viață care nu vor afla nici ele adevărul ținut ascuns și nedorit de mulți.

În tinerețea lui și până către anul 1957, când avea 39 ani, și-a desfășurat întreaga activitate promovându-i pe Stalin, PCUS și URSS. A fost politica de bază a PCR și fără așa ceva nu putea exista un membru de partid.

Având un asemenea comportament politic permanent, Nicolae Ceaușescu este trimis să urmeze la Moscova un curs scurt de un an, care cuprindea desfășurarea politicii comuniste de către un conducător politic al întregii armate. La plecarea lui în URSS în anul 1951, o asemenea activitate de șef al Direcției Superioare Politice a Armatei era condusă de Valter Roman, care, plecat din România la terminarea liceului în 1938, și după ce trecuse prin Cehoslovacia, Franța, Spania și URSS, a fost oprit la București în drumul său spre Berlin, în august 1944, când era comandant al unui regiment din armata sovietică ce trecea prin România. Era ofițer superior sovietic cu gradul de colonel. A fost transferat în Armata

română și numit general.

Cursul la Academia Politică sovietică a durat un an și, la absolvire, Nicolae Ceaușescu a primit gradul de general maior. Avea 33 de ani. A fost felicitat de cei din conducerea PCR și i s-a dat comanda Direcției Superioare Politice a Armatei ca să facă ce învățase. O asemenea funcție făcea parte din organizarea armatei și cel ce o îndeplinea avea rang de adjunct al ministrului.

Această Direcție politică avea în componența ei mii de ofițeri politici care absolviseră cursul de șase luni și mai târziu cursul de 12 luni, numai cu conținut politic. Se ajunsese ca la fiecare eșalon al armatei, inclusiv la companie, să existe câte un ofițer politic.

Pe timpul cât Nicolae Ceaușescu s-a găsit la conducerea acestei direcții, întreaga armată (inclusiv unitățile din MAI) se afla într-o continuă politizare sub controlul politic al PCR și al sovieticilor.

Numirea într-o asemenea funcție politică se realiza numai cu acordul și chiar la indicația consilierilor sovietici prezenți peste tot. Scoaterea lui Valter Roman a fost, probabil, rezultatul unor suspiciuni ale organelor de informații sovietice care îi cercetaseră activitățile politice din Franța și Spania.

Plecarea lui Nicolae Ceaușescu la Moscova s-a realizat în urma indicației lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, care avea o legătură permanentă cu consilierii sovietici care erau acreditați în România. Altfel nu se putea.

Când Nicolae Ceaușescu a primit gradul de general și a fost numit șef al Direcției politice, în funcția de ministru al Armatei se găsea generalul de armată Emil Bodnăraș, om de mare încredere al sovieticilor. Îl analizăm separat în această carte.

Relațiile dintre Emil Bodnăraș și Nicolae Ceaușescu-

cu, în perioada cât s-au aflat amândoi în același minister, s-au desfășurat în condiții foarte bune, chiar și după ce, în 1953, Iosif Stalin, idolul tuturor, a murit. Emil Bodnăraș, care făcea parte din componența Biroului Politic și a Comitetului Politic Executiv îl va susține pe Nicolae Ceaușescu să fie ales secretar general al PCR și pe Elena Ceaușescu să intre în 1967 în Comitetul Politic Executiv.

În mod sigur, Nicolae Ceaușescu, până să fie ales în funcția de secretar general al PCR în 1965, a cunoscut puține date din cele existente despre relațiile lui Emil Bodnăraș cu organele de informații sovietice și despre susținerea pe care o avea din partea conducătorilor URSS și PCUS. Când, în mod repetat, Emil Bodnăraș i-a cerut în perioada 1970-1974 lui Nicolae Ceaușescu să-i aprobe ieșirea la pensie, Nicolae Ceaușescu insista ca acesta să rămână în continuare în conducerea de partid. I-a aprobat pensionarea de abia în 1974, cu doi ani înainte ca Emil Bodnăraș să moară. Nicolae Ceaușescu n-a dat nicio dată explicații despre susținerea pe care i-o acordase. A existat, probabil, o motivare logică rămasă în singurătatea memoriei lui Nicolae Ceaușescu, și anume că a dorit să aibă în interiorul conducerii PCR un agent al organelor sovietice de informații care să-i fie apropiat, decât unul care să producă dinamită și mai ales să fie o sursă permanentă de dezinformări și interpretări a subiectelor ce se discutau în conducerea PCR. În cei câțiva ani cât s-a aflat la conducerea politică a Armatei, Nicolae Ceaușescu a învățat să fie disciplinat, să vorbească și mai puțin, să devină suspicios și foarte atent când se discutau aspectele ce prezentau secrete de stat. Ca urmare, a devenit un tip tăcut, intransigent, a învățat să-și organizeze activitatea, dar și cum să-i facă pe sub-

ordonati să-i știe de frică. De fapt, peste tot, frica devenise, în forme diferite, un mod de existență al fiecărui individ într-o societate aflată sub dictatură. Fără frică nu poate exista o societate în care regulile ei de existență au fost transferate în mâna unui singur conducător politic devenit dictator pentru tot restul vieții, lungă sau scurtă.

Cei ce ajung să conducă un regim politic comunist, care sunt și dictatori, au în modul lor de existență trăsături caracteristice, cărora le trebuie doar mediul în care să se dezvolte. Întregul comportament al lui Nicolae Ceaușescu reflecta dorința de a fi un conducător unic și sigur de reușita aplicării gândurilor sale. Numirea sa la conducerea armatei la vârsta de 33 ani i-a dat posibilitatea de a porni pe calea afirmării ca un conducător cu dorința permanentă de a ajunge unicul dirijor politic.

Când regimul antonescian a fost doborât în anul 1944 și comuniștii au fost puși în libertate, Nicolae Ceaușescu avea 26 ani. În ultimii zece ani fusese cercetat și reținut, dar și condamnat pentru activități comuniste. Nu avea prieteni în afară de Lenuța, partenera lui de viață și viitoare soție. Având doar patru clase primare, nu știa mai nimic despre aspectele culturale ce se petreceau la nivelul oamenilor simpli. Lozincile îi fuseseră o hrană spirituală și le reținuse de la colegii aflați în pușcărie, care îi povesteau din experiența lor politică și socială. Au apărut orgoliile, egoismul și siguranța că erau ajutați de PCUS prin activiștii de la Moscova aflați în diferite funcții, dar mai ales de Stalin. Ca urmare, comuniștii din România au devenit victorioși. Aceasta era credința celor victorioși în 1944.

Ziariștii știau că domiciliul îl avusese la Niculina, sora mai mare din București, și că nu învățase nicio

meserie. Asta se și dorea să se cunoască. Rezultă că îl mai ajuta pe cumnatul cizmar să facă reparații în timpul cât era liber între cercetări și rețineri de către SSI, care se petrecuseră între anii 1936 și 1944.

După 1944, pe toată durata existenței comunismului în România, toți cei care i-au studiat viața, ziariști și istorici, s-au ferit să vorbească de cizmărie ca meserie pe care se pare că o învățase. Chiar și Nicolae Ceaușescu s-a ferit să vorbească până când a murit despre faptul că practicase această meserie socotită, în acei ani, că era făcută de oameni care nu învățaseră prea mult în viață. O asemenea evitare era determinată de faptul că în următorii ani va fi posesorul unor diplome de învățământ superior și de titluri academice în țară și în străinătate. Discrepanța era foarte mare.

După reîntoarcerea de la academia urmată la Moscova, i-a fost consolidată poziția politică în CC al PCR, în Comitetul Politic Executiv și Biroul Politic. Existau și motive de atașament profund față de comunism, și mai ales față de Stalin, ca exponent al comunismului. Făcea parte din generația mai tânără, în comparație cu greii partidului, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Gheorghe Apostol, Chivu Stoica, Emil Bodnăraș și mai toți care se aflau la conducerea țării. Le va demonstra tuturor că el avea tot ce-i trebuia pentru a fi considerat unica speranță la conducerea PCR. Își cunoștea puterea de muncă, dar și inteligența nativă în dezvoltare, căci nu avusese cine să i-o modeleze, dar mai ales dorința de a ajunge mare, pentru a conduce așa cum dorea el și nu după cum i se dicta. Când ajunsese la Moscova, deținea funcții importante în partid și avea un statut de ilegalist trecut prin închisori, ca urmare a convingerilor lui comuniste.

La reîntoarcere n-a vorbit niciodată dacă a avut legături și angajamente cu ofițerii din securitatea sovietică. Așa au procedat și ceilalți care fuseseră în URSS pentru a urma facultăți. Toți cei care au urmat asemenea cursuri erau siguri că așa ceva se întâmplase. Se formase convingerea că a lucra cu securitatea sovietică intra într-o normalitate care trebuia menținută în mare secret, căci se încadra în evoluția comunismului. Exista convingerea că nu se va afla vreodată. N-au greșit.

La revenirea în țară avea o familie încheată, formată din nevastă și trei copii. Lenuța devenise propagandistă și, ca și el, dorea să învețe carte și să devină licențiată în chimie, care-i plăcea foarte mult. N-o interesa nimic altceva decât politica.

În perioada în care și-a început activitatea în armată, se produceau evenimente pe care nu le prevăzuse. Verificarea tuturor membrilor de partid devenise o necesitate dictată de Stalin pentru toate țările din Estul Europei aflate sub ocupație sovietică. Partidul era plin sau parțial de deviatori de dreapta, socotiți că formau cel mai mare rău în politicile comuniste. Apoi, în 1953, moare tătucul tuturor, Stalin. Iar după un an, în 1954, apare Nikita Hrușciiov, noul secretar general al PCUS, cu teoriile lui politice prin care îl făcea praf pe Stalin. Ce să mai creadă? Ce învățase la Moscova sau ce spunea acum Nikita Hrușciiov care trebuia respectat căci, altfel, plecau și cei din România din toate funcțiile pe care le dețineau?! Îi rămânea o singură soluție: să respecte și să-și adapteze noua atitudine pe care trebuia să o transmită chiar el în întreaga armată, în conformitate cu ce spuneau Nikita Hrușciiov, Gheorghe Gheorghiu-Dej și consilierii sovietici pe care îi avea la DSPA. Altfel era trimis să se recicleze.

Moartea lui Iosif Stalin a schimbat în scurt timp concepțiile politice comuniste. Acum începe să se constate că fostul lor idol fusese un tiran și că avea pe conștiință zeci de milioane de ruși morți sau care trecuseră prin lagăre și închisori. Dar nu cumva acest nou politician venit în fruntea PCUS, Nikita Hrușciiov, spunea niște neadevăruri? Care era adevărată lui față, căci doar Stalin îl făcuse mareșal al URSS, membru în conducerea PCUS ca să-i conducă pe alții?

Câțiva ani mai târziu, în 1956, izbucnește revoluția din Ungaria, cu o participare numeroasă a populației nemulțumită de comunism. Va avea influențe și în România? În această situație, Armata română cum se va comporta? Nicolae Ceaușescu își dădea seama că el avea rolul important în menținerea unei stări de spirit nealterată în armată, pentru ca aceasta să nu treacă de partea nemulțumiților. Concluziile lui deveniseră clare: să muncească, inclusiv subordonații lui, de dimineață și până la miezul nopții. Cei ce nu vor rezista vor fi imediat înlocuiți. Vor ajunge și aceștia să-și blesteme soarta că lucrau cu un șef din conducerea armatei care era și adjunct de ministru și care le luase tot timpul, aducându-i în starea de a fi permanent oboșiți fizic și intelectual.

În aceeași perioadă, Nicolae Ceaușescu începe să-și pună întrebări despre necesitatea existenței în continuare a consilierilor sovietici pe care-i avea atât în conducerea armatei, dar și în partid. Adică el nu putea să gândească ce era necesar și să nu facă ce i se indica sub formă de propuneri de către aceștia? Observa că și Gheorghe Gheorghiu-Dej, Gheorghe Apostol și Chivu Stoica începuseră să aibă, uneori, răbufniri care semănau cu modul lui de gândire.

În acei ani în care se afla la conducerea armatei,